

POSTANOWIENIE

Dnia 18 maja 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie z wniosku C. [...] Spółki Akcyjnej w K.
przy uczestnictwie A. Spółki Akcyjnej w P. i G. [...] Spółki z ograniczoną
odpowiedzialnością w P.
o wpis w dziale III księgi wieczystej nr [...] zakazu zbywania
i obciążania nieruchomości oraz ostrzeżenia o toczącym się postępowaniu
o ustalenie nieważności umowy z dnia 17 października 2014 r.,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 18 maja 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania
A. Spółki Akcyjnej w P.
od postanowienia Sądu Okręgowego w S.
z dnia 30 czerwca 2015 r., sygn. akt IV Ca [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
i zasądza od uczestnika "A." SA w P. na rzecz wnioskodawcy
120 (sto dwadzieścia) zł kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 30 czerwca 2015 r. Sąd Okręgowy w S. oddalił
apelację „A.” sp. z o.o. w P. od dokonanego przez Sąd Rejonowy w S. wpisu w
księdze wieczystej zakazu zbywania i obciążania nieruchomości oraz ostrzeżenia o
toczącym się postępowaniu o ustalenie nieważności zawartej w formie aktu

notarialnego umowy z dnia 17 października 2014 r. ugody, odnowienia, przeniesienia własności nieruchomości i prawa użytkowania wieczystego. Zaskarżając postanowienie, pełnomocnik wymienionej uczestniczki wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparł na przesłankach przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia funkcjonującym na rzecz państwa, a więc w interesie publicznym. Stoi ona przede wszystkim na straży wykonywania prawa oraz jego jednolitej wykładni. Interes prywatny uwzględnia zaś tylko na tyle, na ile może się on stać podłożem zaspokojenia interesu ogólnego. Sąd Najwyższy już w okresie obowiązywania kasacji, będącej zwyczajnym środkiem odwoławczym, podkreślał, że podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurisprudencki (postanowienie z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne.

Sąd Najwyższy, rozpoznając skargę kasacyjną, nie jest trzecią instancją sądową. Sąd kasacyjny nie sędzi sprawy, lecz rozpoznaje skargę kasacyjną w interesie publicznym, wyjaśniając istotne zagadnienie prawne, dokonując

wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów bądź usuwając z obrotu prawnego orzeczenia wydane w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwe. Dlatego nie każda skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania.

Ograniczenia środków zaskarżenia są znane współcześnie w różnych ustawodawstwach. Są one zgodne z zaleceniami Rady Europy, które zmierzają do ograniczenia liczby instancji oraz zezwalają na wprowadzenie środków ograniczających dostęp do sądu najwyższego szczebla. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, już w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, iż ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne ani z Konstytucją, ani z postanowieniami wiążącymi Polskę konwencji międzynarodowych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 1998 r., I PZ 54/97, OSNAPUS 1999, nr 3, poz. 92, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 grudnia 1998 r., I PZ 67/98, OSNAPUS 2000, nr 2, poz. 65 oraz uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r. III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53). Takie stanowisko wyraził również Trybunał Konstytucyjny (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 lipca 2000 r., SK 12/99, OTK Zbiór Urzędowy 2000, nr 5, poz. 14).

W niniejszej sprawie nie zachodzą przytoczone przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Nie występuje wskazane we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania istotne zagadnienie prawne i potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Istotnym zagadnieniem prawnym w rozmieleniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. Odwołanie się do tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga - jak wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego - sformułowania tego zagadnienia z przytoczeniem wiążących się z nim konkretnych przepisów prawnych oraz przedstawienia argumentów świadczących o rozbieżnych ocenach prawnych

(por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 r., nr 1, poz. 11; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 r. Nr 7-8, poz. 51; z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, nie publ.). Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie wymaga natomiast - jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 15 października 2002 r. II Cz 102/02 (nie publ.) - wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi wątpliwości, nie doczekał się wykładni bądź niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie.

Rozumianemu w wyżej przedstawiony sposób istotnemu zagadnieniu prawnemu i potrzebie wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości nie opowiada podniesiona przez skarżącą związana z art. 626⁹ w związku z art. 626⁸ § 2 i art. 10 ust. 1 i ust. 2 ustawy 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (jedn. tekst Dz. U. z 2013 r., poz. 707 ze zm.) kwestia dotycząca kognicji sądu wieczystoksięgowego. Skarżąca nie wykazała, że podniesiona przez nią kwestia budzi poważne wątpliwości i decyduje o istotności - w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. - zagadnienia prawnego. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania ze względu na przesłankę przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. nie zawiera natomiast argumentów przekonujących, że nie chodzi o zwykłe wątpliwości, dające się usunąć w procesie sądowego stosowania prawa w postępowaniu przed sądami powszechnymi, ale o wątpliwości w rozumieniu przytoczonego przepisu kwalifikowane, których usunięcie wymaga ingerencji Sądu Najwyższego. Ponadto kwestia kognicji sądu wieczystoksięgowego była wielokrotnie przedmiotem rozważań zarówno w literaturze, jak i w orzecznictwie, w tym uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2009 r., III CZP 80/09 (OSNC 2010, nr 6, poz. 84); nie stanowi ona więc zagadnienia nowego, niedostatecznie wyjaśnionego w judykaturze. Uzasadniając omawiane przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżąca nie przedstawiła przekonujących argumentów, że kwestia kognicji sądu wieczystoksięgowego, mimo podjęcia przytoczonej uchwały, jest niedostatecznie bądź niewłaściwie

wyjaśniona przez judykaturę, zwłaszcza przez orzecznictwo Sądu Najwyższego. W przytoczonej uchwale wyjaśniono, że oparcie wpisu na dokumencie niedołączonym do wniosku, a taka sytuacja zachodzi w sprawie w odniesieniu do umowy z dnia 23 grudnia 2014 r., stanowiłoby przekroczenie granic kognicji sądu wieczystoksięgowego. Przesądzono w niej także kwestię, że w postępowaniu wieczystoksięgowym nie stosuje się art. 316 k.p.c., a wnioski o wpis załatwiane są w kolejności ich wpływu.

Nie zachodzi także przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w postaci oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Powołanie się na tę przesłankę wymaga - jak wyjaśniono w orzecznictwie - wykazania, że zaskarżony wyrok zapadł z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad prawa, widocznym *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy i dłuższych badań lub dociekań. Chodzi więc o szczególne, kwalifikowane wypadki naruszenia prawa przez sąd drugiej instancji (por. postanowienie z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 197/02, OSNC 2004 r., nr 3, poz. 49). Przedstawione w celu uzasadnienia tej przesłanki wywody nie zawierają - w konfrontacji z motywami rozstrzygnięcia - przekonujących argumentów, że zaskarżony wyrok został wydany z naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad prawa, uzasadniającym oczywistą zasadność skargi w wyżej przedstawionym rozumieniu. Ponadto należy przypomnieć, że w orzecznictwie zostało wyjaśnione, że jeżeli w związku z domniemanym naruszeniem przepisu występuje istotne zagadnienie prawne albo powstaje potrzeba wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, to nie może być mowy o oczywistym (rażącym) naruszeniu tego przepisu, prowadzącym do oczywistej zasadności skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2009 r., V CSK 358/08, nie publ.).

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji postanowienia (art. 398⁹ § 2 k.p.c. i art. 520 § 3 w związku 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c.).

jw